

LACURI GLACIARE

DE MARIAN ENE

Cele mai multe lacuri glaciare din Carpații Românești sunt întâlnite în Carpații Meridionali, cu deosebire în masivele Făgăraș, Parâng și Retezat. În Carpații Orientali, lacuri glaciare întâlnim doar în Munții Rodnei, singurii din această grupă afectați de ghetarii cuaternari. În celelalte grupe montane, Munții Banatului, Munții Poiana Ruscă și Munții Apuseni, glaciațiunea cuaternară nu s-a manifestat, îndeosebi din cauza altitudinii acestora, de sub 1900 m.

Lacul Bălea

Lacul Capra

DIN

Periода Cuaternară a fost caracterizată printr-o glaciațiune importantă, când calote glaciare imense au acoperit nordul Americii de Nord, Europei și Asiei. În Europa, în urma severei răcirii climatice, pe crestele înalte ale Pirineiilor, Alpilor și Carpaților s-au instalat ghetari montani de diferite tipuri - alpin, pirenean, de platou, ghetari care au modelat puternic relieful.

Procesele de eroziune și acumularea glaciară ce au însoțit acest fenomen au determinat apariția diferitelor forme de relief, dintre care se remarcă circurile și văile glaciare. În urma acțiunii erozive, la obârșia văilor glaciare se formează niște excavații circulare, flancate de abrupturi, denumite circuri sau căldări glaciare. După retragerea ghetarilor, în aceste excavații se acumulează apă, dând astfel naștere lacurilor glaciare de circ. În literatura românească de specialitate, acestea mai sunt cunoscute și sub denumirea de iezere sau tăuri. Lacuri mai puțin întâlnite și pe văile glaciare, spatele unor morene sau praguri glaciare ce au funcționat ca niște baraje în calea apei, permițând acumularea acesteia. Văile glaciare sunt o prelungire a circurilor, niște forme de eroziune create de limba ghetarului, inițial acestea fiind niște văi fluviatile montane.

Făgărașul este masivul montan care păstrează cea mai mare suprafață modelată de ghetarii cuaternari. Aici, glaciațiunea a avut o extensiune pe ambii versanți, nordic și sudic, cele peste 70 de lacuri glaciare fiind înșirate de o parte și de alta a crestei principale, între vârfulurile Ciortea (2472 m), în vest, și Urlea (2473 m), în est. Cea mai mare parte a acestor lacuri se află la peste 1950 m altitudine și sunt grupate în câteva complexe glaciare.

MUNȚII FĂGĂRAȘ

Complexul glaciar Ciortea-Avrig

se găsește în extremitatea vestică a masivului făgărașan. Sub Vârful Ciortea, un vârf piramidal ce demonstrează o modelare glaciară puternică, se dezvoltă circuitul glaciar Avrighian (2011 m) și adăpostește lacul cu același nume, cu o suprafață de 1,5 ha.

Complexul glaciar Negoiu-Călțun

se detașează ca fiind cel mai spectaculos din vestul masivului. Cu toate acestea, aici nu întâlnim decât un singur lac glaciar. Vârful Călțun domină spre sud circuitul glaciar de la baza sa, unde se găsește un lac aproape circular, care este barat de o morenă, dincolo de care se dezvoltă o cascadă mică, pe pragul glaciar ce face contact cu valea glaciară. Aici se află și un mic refugiu alpin, folosit de turlștii care se aventurează pe crestele Făgărașului.

Complexul glaciar Bâlea-Capra

este dominat în est de Vârful Vânătoarea lui Buteanu (2507 m), la nord de care se dezvoltă văile glaciare Bâlea și Amna, iar la sud cea mai complexă vale glaciară, cu o lungime de peste 6 km - Valea Capra. Căldarea glaciară a Bâlei este ocupată de un lac glaciar cu o suprafață de 4,65 ha și o adâncime de peste 11 m, situat la 2040 m altitudine. Acest lac are o mărime medie în raport cu altura din Munții Retezat. În zona lacului se află o stație meteorologică și o cabană turistică recent construită, în locul celei vechi, care a ars într-un incendiu în urmă cu câțiva ani. Circuitul glaciar se continuă dincolo de prag cu o vale glaciară tipică, ce se sfârșește la 1550 m, unde se găsește spectaculoasa Cascadă Bâlea. În lungul acestei văi s-a construit cea mai înaltă șosea transalpină modernizată din România - „Transfăgărașanul” -, care, dincolo de creastă, șerpuiește în lungul Văii Capra până la obârșia Lacului Vidraru. Pe Valea Doamnei se află două mici lacuri glaciare de vale, dintre care cel mai important este

Lacul Doamnei, cu o suprafață de 0,3 ha și o adâncime de doar 1,5 m. Cea mai lungă vale glaciară, Valea Capra, prezintă în sectorul superior mai multe lacuri glaciare. Sub vârfurile Văiuș (2443 m) și Capra (2494 m) se găsește căldarea în care este cantonat Lacul Capra, cu o suprafață de 1,8 ha și 8 m adâncime, la o altitudine de 2230 m. Apa acestui lac se scurge în Lacul Căprița, de unde apa dispare, având o scurgere subterană până la pragul glaciar ce face racordul cu valea glaciară propriu-zisă, unde se dezvoltă o frumoasă cascadă - Cascada Capra. De asemenea, sub Turnul Paltinului, în Căldărușă Lungă a Paltinului se găsesc două mici lacuri glaciare.

Complexul glaciar Podragu

se găsește în partea central-nordică a Făgărașului, individualizându-se printr-o morfologie glaciară caracteristică. La 2250 m altitudine, sub „Fereastra Podragului”, se află un mic lac glaciar aflat într-un proces de colmatare avansat. Sub acest lac, la 2171 m, se află Podragul Mare, cel mai adânc din Munții Făgărașului - 15,5 m -, cu o suprafață de 2,8 ha. Acesta se continuă, printr-un mic estuar, cu Lacul Podragul Mic, care are o suprafață de 0,5 ha. Mai spre est,

sub Vârful Arpașu Mare, la 1980 m altitudine, se află căldarea Podrăgelului, unde este cantonat lacul cu același nume, cu o suprafață de 0,7 ha și o adâncime de 4 m. Tot în cadrul acestui complex, în partea superioară a pârâului Buda, la 2260 m altitudine, se află Lacul Podul Giurgiului, cu o suprafață de 0,2 ha și 3 m adâncime.

Complexul glaciar Viștea

Mare-Moldoveanu se găsește în partea estică a Munților Făgăraș. În partea superioară a Văii Rele, la 2165 m altitudine, se găsește lezerul Moldoveanu, cu o suprafață de 0,45 ha și 2 m adâncime. În sud-estul Vârfului Moldoveanu, la 2200 m altitudine, se află lacul glaciar Galbena, cu o suprafață de 1,2 ha și o adâncime de 9 m.

Acestea sunt principalele complexe glaciare din Făgăraș, însă lacuri glaciare de mai mici dimensiuni se mai găsesc și pe alte văi făgărașene. Toate aceste „ochiuri” de pe înălțimile munților sunt obiective de prim ordin pentru turiștii care se încumetă să urce pe poteci șerpuitoare, agățate pe versanții semeți ai acestui masiv montan.